

KWARTAALBLAD VAN DE STICHTING RUIMTE - ROERMOND, HERFST 2023, jaargang 28, nr 3, Prijs € 4,00

Ruimtelijk

MONUMENTEN, ARCHITECTUUR, STEDENBOUW en LANDSCHAP in ROERMOND en OMSTREKEN

- Leren over toen
- Ernst Casimir Kazerne
- 'De Grauwe Toren'

Kijk voor het laatste Ruimte-nieuws op: stichtingruimteroermond.nl

COLOFON

Ruimtelijk verschijnt viermaal per jaar en brengt nieuws, achtergronden en opinies rond monumentenzorg, stedenbouw, ruimtelijke ordening en architectuur in Roermond en omgeving. Overname van artikelen is toegestaan nadat toestemming is verkregen en als bronvermelding wordt toegepast.

UITGAVE

Stichting Ruimte.
ISSN 1389-2606.

REDACTIE:

Len Coenen, Jacq Arets, Chris Roemen, Joep Niessen, Yvonne de Vries, Peter Janssen en Harry Segers.

MEDEWERKERS AAN DIT NUMMER

Leonard Fortuin, Len Coenen, Fons Zijlstra, Jan Grouls, Harry Segers, Jacq Arets, Chris Roemen, Luciën Jansen, Hans Engelen, Eric Munnicks en Joep Niesen.

VORMGEVING EN FOTOGRAFIE

Harry Segers, www.harrysegers.nl

VERSPREIDING

Per post en eigen bezorgers. Oude nummers kunnen gratis gedownload worden; zie: www.stichtingruimteroermond.nl

ABONNEMENTEN

€ 16,- per jaar, buiten Roermond € 25,- i.v.m. verzendkosten, over te maken op IBAN: NL03 RABO 0142 3966 80. Bij meerdere abonnementen op één adres abonnementsprijs in overleg.

CONTACTADRES

Begijnhofstraat 34, 6041 GX Roermond, tel. 0475-329 936.

E-MAIL

info@stichtingruimteroermond.nl

BESTUUR STICHTING RUIMTE

Fons Zijlstra (voorzitter), Jan Grouls (penningmeester), Hans Engelen (secretaris), Sjeng Lamers (lid), Leon Goijen (lid) en Quint Lommen (adviseur).

INTERNET

Reageren op Ruimtelijk en de standpunten van de Stichting Ruimte kan ook via: www.stichtingruimteroermond.nl

U vindt ons ook op Facebook

in dit nummer

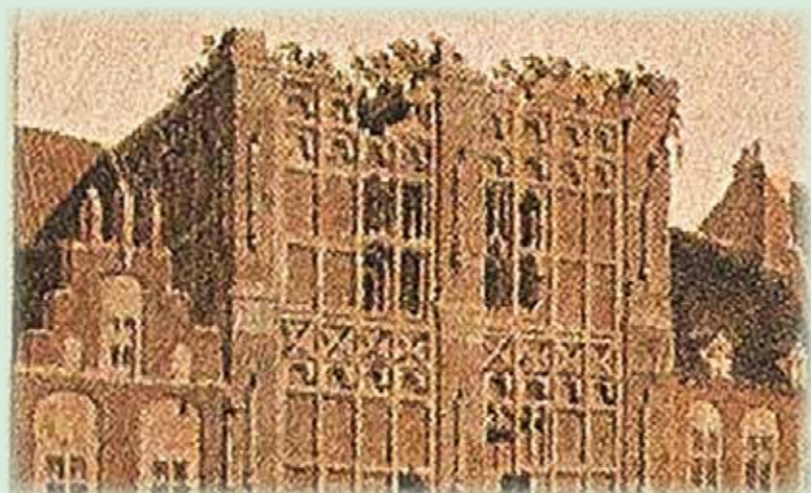
Coverfoto: Geer Evers, Stadsgids Roermond.

10. Nieuwbouw ROERcollege Schöndeln.

19. De Stadstoren.

Verder in dit nummer...

3. Educatie basisscholieren over ons cultureel erfgoed.
6. Stad = Natuur
7. Column
8. Landgoed Schöndeln.
10. Nieuwbouw ROERcollege Schöndeln.
15. Het garnizoen en de Ernst Casimir Kazerne.
19. De Stadstoren.
22. Boeken.
23. Berichten en meer... met o.a. Herdenkingsborden, Herontwikkeling Swalmerstraat 50 en Wintertuin aan het Munsterplein.

Educatie basisscholieren over ons cultureel erfgoed

Len Coenen

Hoe komt een moderne basisschoolleerling tegenwoordig aan kennis en besef over wat er zich hier in Roermond en directe omgeving vroeger allemaal afspeelde en ontwikkelde? Diverse musea en instituten, waaronder in onze omgeving het Roerstreekmuseum, ECI Cultuurfabriek, Gemeentearchief Roermond, VVV en Cuypershuis, bedienen zich hierbij van de methode Reizen in de Tijd. (zie ook www.reizenindetijd.nl) Doel van dit door Erfgoed Gelderland ontwikkelde platform is een brug slaan tussen museum en (basis)school. De klas bezoekt een museum of ze halen een specialist erbij op locatie of in het klaslokaal. Interactie is ook hier een rode draad.

Visie: Kinderen bewust maken dat de omgeving waarin zij opgroeien het resultaat is van vele keuzes uit het verleden. Nu en in de toekomst zullen nieuwe keuzes gemaakt worden, en daar zullen zij een rol in spelen. (Reizen in de Tijd)

Schatten in de grond van Roermond

Het programma Schatten in de grond van Roermond is begin 2022 door VVV-stadsgids Harrie Heldens in samenwerking met Marion Beerens (Doen! cultuureducatie) geschreven op verzoek van de VVV Roermond-Hart van Limburg, om het bestaande programma voor basisschoolleerlingen meer interactief te maken. Leerlingen gaan tijdens een wandeling door de binnenstad in hun rol als archeoloog op zoek naar het Roermondse verleden en ontdekken een stukje van de stadsgeschiedenis. Dit bevindt zich deels onder de grond maar is op veel plaatsen zichtbaar gemaakt. De leerlingen maken daarbij onder andere gebruik van de Archeo-route app op een smartphone, een

Foto: Harrie Heldens.

oude kaart en glasfragmenten. Ook is een PowerPoint presentatie met korte video's beschikbaar.

De gebruikte methode werd ontwikkeld door het platform 'Reizen in de Tijd', die zich inzet voor het ontwikkelen van lesprogramma's over lokale cultuur en historie. Focus ligt hierbij op het Gelderse erfgoed waartoe ook Roermond, als hoofdstad van het vroegere Opper-Gelre kwartier, behoort. Reizen in de Tijd bood hierin ook training aan de deelnemende instituten.

In de 'Schatten in de grond van Roermond' staan (archeologische) vondsten in de Roermondse bodem centraal. Hierbij zijn drie thema's verder uitgewerkt.

1) Vondsten in oude putten, zoals op de Luifelstraat, en verder uitgewerkt in het Roermondse fenomeen Putbeelden.

2) De oude vestingwerken, waarbij de Rattentoren en toren- en omwallingsresten aan de Pastoorswal centraal staan. Met gebruik van het Archeo-punt op de Pastoorswal.

3) De glasvondsten op diverse plekken in de binnenstad. Dit deel speelt zich af in de St. Jansstraat voor het voormalige woonhuis van de familie Nicolas. Leerlingen maken hierbij onder meer gebruik van originele glasscherven uit de glasvondst aan de Dionysiusstraat en leggen een puzzel om een gebroken glasvoorstelling weer tot verbeelding te wekken.

Uiteindelijk doelstelling is om kinderen bewust te maken van de cultuurhistorische component van Roermond en omgeving; de plek waarin ze leven en opgroeien.

De programma's van 'Reizen in de Tijd' sluiten aan bij de canon van Nederland (of de canon van Limburg) die op alle scholen gebruikt wordt.

Adres: VVV Roermond - Hart van Limburg
Markt 17
6041 EL Roermond.

www.hartvanlimburg.nl

Erfgoededucatie biedt een manier om naar onze cultuur te kijken. Het is erop gericht leerlingen zintuiglijk te laten ervaren dat de wereld niet uit losse stukjes bestaat, maar uit verbindingen die een geheel vormen. De Erfgoededucatie van het platform Reizen in de Tijd in Midden-Limburg wordt vertegenwoordigd door DOEN! www.doenmiddenlimburg.nl Doen! Midden-Limburg wordt mogelijk gemaakt door het Fonds voor Cultuurparticipatie en de Provincie Limburg.

Vervolg blz. 4 >

Gemeentearchief Roermond

Het Gemeentearchief aan de Swalmerstraat 12 beheert bijna vier kilometer aan archieven en collecties van de gemeente Roermond, inclusief de vroegere gemeenten Maasniel, Herten en Swalmen.

Dit betreft voornamelijk overheidsarchieven. Denk hierbij bijvoorbeeld aan historische kaarten, notarisakten, oude foto's van de omgeving of huwelijksakten. Maar daarnaast zijn ook een aantal particuliere archieven van parochies, verenigingen, bedrijven en personen aanwezig. Voorbeelden daaruit zijn onder meer kranten uit een ver verleden, briefhoofden van (verdwenen) firma's, administraties van kerken en nog veel meer. Verder heeft het Gemeentearchief een bibliotheek met publicaties over Roermond en verwante onderwerpen. De beschrijvingen en bibliotheekcatalogus, alsmede vele scans kunnen worden ingezien op www.archieven.nl.

Het betreft de originele stukken. Zo zijn er het stadsarchief van Roermond en de dorpsarchieven van Maasniel, Herten en Swalmen uit de periode 1259-1796. Zaken dus om voorzichtig met witte handschoenen te laten aanpakken. Het Gemeentearchief biedt een kijk in de documentatie van onze lokale historie. Ze stimuleren onderzoek voor persoonlijke doelen, zoals bijvoorbeeld stamboomonderzoek, maar bieden nog heel veel meer. Een fraaie studiezaal en persoonlijk advies staan ook voor iedereen ter beschikking. Verdere digitalisering van al die archieven en documenten biedt natuurlijk een grote uitdaging maar schept daarmee vooral ook nieuwe kansen en mogelijkheden om die kolossale hoeveelheid informatie snel en gericht te kunnen verwerken.

Op educatief gebied voor basisschoolleerlingen biedt het Gemeentearchief een tweetal programma's volgens de Reizen in de Tijd-methode.

- In Foto's voor de toekomst (geschiedt voor groep 5/6) gaan leerlingen met oude foto's aan de slag en proberen zich daaruit een beeld te vormen hoe het was om kind te zijn in vroegere tijden en de verschillen met nu.
- In De Tweede Wereldoorlog in Roermond (geschiedt voor groep 7/8) gaan leerlingen zich met behulp van documenten, afbeeldingen en materialen verdiepen in het dagelijks leven tijdens de oorlogsjaren en tevens de Jodenvervolgning in Roermond.

Met dank aan Gerard van de Garde van het Gemeentearchief Roermond voor zijn medewerking.

Adres:
Swalmerstraat 12
6041 CX Roermond
www.archiefroermond.nl

Foto's Gemeente Archief Roermond / Maartje van Berkel.

Het Roerstreekmuseum

De Heemkundevereniging Roerstreek (HVR) is voortgekomen uit de gezamenlijke interesse van een handvol archeologen uit de streek in de jaren '60. Tot haar werkgebied behoren, naast alle plaatsen in de gemeente Roerdalen, ook de kerkdorpen Linne en Herten. In 2022 kreeg HVR het fraaie pand Kerkplein 10 (voormalige jongensschool) in Sint Odiliënberg, met Roerstreekmuseum en verenigingsruimten, in volledige eigendom. Een zeer mooie locatie, pal naast de basiliek, het Pieterpad en de meanderende Roer, en die daarmee dus perfect uitnodigt tot het maken van een combinatie.

Dit Roerstreekmuseum www.roerstreekmuseum.nl is sinds 2014 een gecertificeerd museum. Het museum vervult een kartrekkersfunctie in de omgeving en wil graag haar zeer variabele aanbod bekend maken bij iedereen uit onze streek. Behalve de indrukwekkende vaste museumcollectie in onder meer tientallen vitrines met honderden artefacten, fossielen en gesteenten uit onze streek, bezit HVR 20.000 dia's en 40.000 foto's, een dertigtal in eigen beheer geproduceerde films en een goed gevulde bibliotheek met boeken, maar ook veel jaargangen van tijdschriften, landkaarten, wandel- en fietsroutes en ook ca. 280.000 bidprentjes. Ook zijn er projecten voor kinderen en ouderen over diverse onderwerpen. Naast de vaste collectie werkt het museum met een wisselexpositie.

Huidige wisselexpositie: Hoe het was in de klas

School en schooltijd zijn voor iedereen belangrijk (geweest) Het museum laat in twee zalen met in totaal 22 vitrines en schoolplaten aan de muren vele diverse en vaak unieke materialen zien die in de lagere scholen in de jaren '50 en '60 gebruikt werden. Er is een nagebouwde klas waarin bezoekers mogen plaatsnemen en terugdenken aan hun kindertijd en eigen schooltijd. De ontwikkeling van het onderwijs in Nederland vanaf de tijd van Karel de Grote wordt toegelicht. Op een groot aantal wandborden komt de geschiedenis van het onderwijs in de Roerstreekdorpen en hun (vroegere) scholen aan bod. Drie aparte filmruimten tonen, naast informatieve filmpjes over diverse onderwijsthema's, opnamen uit de jaren 1935 tot 1968 die op scholen in de Roerstreek gemaakt zijn. Ook oud-leerlingen vertellen op film over leuke maar ook minder leuke gebeurtenissen tijdens hun schoolperiode. Bij de tentoonstelling hoort een omvangrijk en rijk geïllustreerd boek. Het verhaal dus van alle Roerstreekscholen, inclusief Herten en Linne.

Educatie voor basisscholen

Het Roerstreekmuseum wil basisscholen lessen aanbieden waarin leerlingen een bepaald deel van de

geschiedenis beleven. Zij volgen dan in het museum een les volgens de modules van Reizen in de Tijd. Vrijwilligers van Heemkundevereniging Roerstreek nemen de kinderen bijvoorbeeld mee naar de steentijd. Zo ervaren leerlingen, naast het bekijken van de vele interessante voorwerpen, hoe de mensen toen leefden en wat hun bezigheden waren. Bijvoorbeeld door graan malen en aardewerken kruiken voorzien van versieringen. Heemkundevereniging Roerstreek maakt van deze lessen een vast onderdeel van haar programma. Alle basisscholen zijn van harte uitgenodigd om aan deze lessen deel te nemen.

Dank aan Alex Peeters, Jan van der Varst en Wim Veelen voor hun tijd en toelichting.

Adres:
Kerkplein 10
6077 AA St.Odiliënberg
www.roerstreekmuseum.nl

